

Tartuntatautilain 58 d §:n mukainen määräys tilojen käytön edellytyksistä Lapin maakunnan alueelle 1.3.2022–31.3.2022

Asian taustaa

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirusinfektio on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Lapin aluehallintovirasto antoi 22.12.2021 tartuntatautilain 58 § ja 58 d §:n mukaiset määräykset (LAAVI/1941/2021) Lapin maakunnan alueelle ajalle 23.12.2021–22.1.2022. Päätöksellä kiellettiin sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 20 henkilöä sekä veloitettiin järjestämään yleisölle avoimien ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Rajoituksia jatkettiin 12.1.2022 annetulla päätöksellä (LAAVI/66/2022) ajalle 23.1.2022–22.2.2022.

Aluehallintovirasto kumosi yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämistä koskevan määräyksen 4.2.2022 annetulla päätöksellä (LAAVI/216/2022) ja jatkoi tartuntatautilain 58 d §:n mukaista tilojen käyttöä koskevaa määräystä ajalle 5.2.–28.2.2022.

Kuuleminen

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten perusoikeuksien toteutumiselle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Määräys

Aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön Lapin maakunnan kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimia tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;**
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;**

3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 3 kohdassa tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan tiloja, joissa harjoitetaan jäljempänä 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa:

1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan

- vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;**
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;**
  - 3) kunnat ja kuntayhtymät;**
  - 4) uskonnolliset yhdyskunnat;**
  - 5) julkisoikeudelliset laitokset.**

Tämä määräys ei koske oppilaitosten toimintaa, varhaiskasvatusta, ammattuurheilemistä eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Määräys on voimassa 1.3.–31.3.2022.

Ohjaus

Ohjaus kirjallisen suunnitelman laatimiseen tässä päätöksessä asetetun velvoitteen toteuttamisesta

Koko maassa ovat voimassa tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetyt hygieniavaatimukset. Vaatimukset ovat voimassa suoraan lain nojalla. Hygieniavaatimukset on toteutettava yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa.

Tällä päätöksellä on annettu määräys näiden tilojen käytön järjestämisestä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaan tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Määräys velvoittaa toimijoita järjestämään toimintansa terveysturvallisesti, ja toimenpiteitä tulee tehdä laajemmin siihen nähden, mitä tartuntatautilain 58 c §:n määräykset edellyttävät.

Tällä päätöksessä asetettujen velvollisuuksien ja rajoitusten noudattamisesta on tehtävä kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa on kuvattava ne toimenpiteet, joilla lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä ehkäistään. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä valvovalle viranomaiselle.

Kirjallisen suunnitelman laatimiseen velvoittava lainkohta on tartuntatautilain 58 h §.

Tietoa tapahtumien ja kokoontumisten koronavirukseen liittyvästä riskistä tilannekohtaisten arvioiden tueksi

Yleisötilaisuuden tai yleisen kokouksen riskipotentialia vähentää selvästi se, että tilaisuuteen tai tilaan ei tulla oireisina, varotoimet ja väljyys toteutuvat (maskit, hyvin ilmastoitu tila, ei runsasta äänenkäyttöä, fyysistä kontaktia eikä pitkittynyttä aivan vierekkäin oleskelua) ja osallistujille on osoitettavissa väljästi sijoitetut paikat. Ennen ja jälkeen tilaisuuden sekä mahdollisen väliajan kuluessa huolehditaan siitä, ettei paikasta toiseen siirryttäessä synny ruuhkia. Tällaiset tunnusmerkit täyttävä yleisötilaisuus tai yleinen kokous voidaan luonnehtia pieniriskiseksi koronavirustartunnan ja sen väestöleviämisen riskin osalta¹.

Tartuntariskiä lisääviä tekijöitä ovat muun muassa ahtaat, huonosti ilmastoidut sisätilat, kova äänenkäyttö ja turvaväleistä lipsuminen myös ulkotiloissa, kun tavataan oman lähipiirin ulkopuolisia ihmisiä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on valmistellut riskipotentialin arviointitaulukon², jota on mahdollista käyttää tukena arvioitaessa eri tilaisuuksiin liittyvää tartuntariskiä ja leviämispotentialia. Riskipotentialin arviointitaulukoon on perusteltua nojautua toimenpiteissä ja toimenpidekokonaisuuksissa. Arviointimalli on tarkoitettu tueksi jo tilanteeseen, missä yhteiskunta on avautumassa, mutta epidemiatilanne ja rokotuskattavuus eivät vielä salli kaikista tartuntojen leviämistä estävistä keinoista luopumista.

---

¹ Voipio-Pulkki ym. Toimintasuunnitelma COVID-19 -epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22. STM julkaisuja 2021:30, sivu 34.

² Ks. THL. Arvio tapahtumien ja kokoontumisten koronavirukseen liittyvästä riskistä. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/arvio-tapahtumien-ja-kokoontumisten-koronavirukseen-liittyvasta-riskista> (viitattu 22.2.2022)

Taulukko ei pyri olemaan kaiken kattava vaan suuntaa antava. Sen tarkoitus on auttaa eri toimijoita tunnistamaan erityisen riskialttiit ja toisaalta vähäriskiset tilanteet ja ympäristöt. Taulukon tarkoitus on auttaa suhteuttamaan riskejä myös erilaisissa ympäristöissä ja toiminnoissa, joita taulukossa ei mainita.

Taulukossa arvioituihin tartunnan olosuhderiskeihin vaikuttaa kuitenkin myös yleinen epidemiatilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti. Taulukkoa on tulkittava ajantasainen infektiopaine huomioon ottaen.

Aluehallintovirasto toteaa, että ajantasainen infektiopaine on Lapin maakunnan alueella edelleen selvästi koholla omikronmuunnoksen levittyä alueelle. Infektiopaineella tarkoitetaan covid-19-taudin tartunnan mahdollisuutta ja olemassa olevien tartuntojen määrää väestötasolla.

Taulukossa ei ole mahdollista huomioida kohderyhmän haavoittuvuutta tai muita tilannekohtaisesti arvioitavia tekijöitä. Tämän vuoksi esimerkiksi silloin kun pohditaan tilanteita, joissa altistuneet olisivat erityiseen riskiryhmään kuuluvia, tartuntariskin arvioinnissa on huomioitava myös tämä seikka. Toisaalta tilaisuuksissa, joissa osallistujat ovat kahdesti tai useammin rokotettuja, riski on pienempi.

Taulukkojen riskiluokittelut ovat niin sanottuja perusriskejä, joita voidaan vähentää riskinhallinnan toimenpitein, kuten esimerkiksi huolehtimalla hygieniatoimista, suunnittelemalla asiakkaiden kulku ja rajoittamalla asiakasmäärää (50–75 % sallitusta maksimista) erityisesti sisätiloissa mutta myös erityisen suurissa ulkotapahtumissa, joissa oleskellaan pitkään esimerkiksi katsomossa.

Sisätiloissa maskin käyttöä olisi hyvä edellyttää kaikilta osallistujilta rokotusstatuksesta riippumatta.

Lapin aluehallintovirasto toteaa, että tämän päätöksen määräyksellä ei ole asetettu velvoitetta noudattaa THL:n riskipotentialin arviointitaulukkoa.

Toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla, ja käyttää THL:n riskipotentialin arviointitaulukkoa halutessaan tukena ja työkaluna noudattaessaan tämän päätöksen määräyksellä asetettua velvoitetta.

Ohjaus EU:n digitaalisen koronatodistuksen käytöstä

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana tässä päätöksessä määrätyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja koronatodistuksen esittämistä.

Valtioneuvosto on hyväksynyt asetukset (1296/2021 ja 1297/2021 muutoksineen) koronapassin käytön rajoittamisesta määräaikaaisesti. Asetuksilla rajoitetaan koronapassin käyttöä niin, että ajalla 30.12.2021–28.2.2022 koronapassia ei voi käyttää yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa vaihtoehtona alueellisille rajoituksille.

Koronapassia ei voi ottaa käyttöön rajoitusten vaihtoehtona tällä hetkellä (24.2.2022). Nykyinen valtioneuvoston asetus on voimassa 28.2.2022 saakka.

Toiminnanharjoittaja voi halutessaan silti edellyttää koronapassia asiakkailta asiakas- ja toimitiloissa, vaikka sillä ei vapautuisikaan rajoituksista. Koronapassia voi edellyttää, jos tilojen käyttöön tai tilaisuuden henkilömäärään kohdistuu rajoitus ja jos kyseessä on sellainen tila, jossa koronapassi on mahdollista ottaa käyttöön.

Perustelut

Keskeiset säädökset

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 6 §:n mukaan laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tartuntatautilain 8 §:n 3 momentin mukaan aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että: 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen; 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädettyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4–5 momenttien mukaan 1 momentissa säädettyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat: 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun; 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana; 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

58 d §:n 4 momentti on kumottu lailla 859/2021.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Kyseisen pykälän 6 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten

toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiturheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Kyseisen pykälän 7 momentissa säädetään, että edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (HE 118/2021 vp, s.10) mukaan merkittävillä tautiryppäillä tarkoitettaisiin sellaisia tilanteita, joissa tartuntaketjuja ei pystyttäisi luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttaisivat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Laajalla leviämisellä tarkoitetaan uusien tapausten merkittävää lisääntymistä ja leviämistä ryppäiden ulkopuolella, mikä vaikeuttaa tapausten jäljitettävyyttä. Harkinta siitä, milloin kyseessä olisi merkittävä tautiryppäs, jää päätöksentekijälle, jonka tulee päätöksenteossaan nojautua asiantuntija-arvioon.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Koronaepidemian hallintaa on Suomessa ohjattu sosiaali- ja terveysministeriön (jäljempänä STM:n) hybridistrategian toimintasuunnitelmalla ja ohjauskirjeillä. Niissä on annettu

paikallisille ja alueellisille viranomaisille toimenpideohjeita epidemian eri vaiheisiin.

THL:n mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana sairastuneen henkilön yskiessä tai aivastaessa. Lähikontaktissa koronavirus voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätynt sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirus tarttuu myös ilmvälitteisesti hienojakoisten aerosolien muodossa.

Valtioneuvosto on 9.9.2021 periaatepäätöksellään STM/2021/170 puoltanut STM:n päivitettyä toimintasuunnitelmaa COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22, joka on julkaistu 21.9.2021. Toimintasuunnitelman mukaan olennaista paikallisessa tilanteessa on kiinnittää huomiota rokottamattomiin väestöryhmiin, vakavalle tautimuodolle erityisen alttiisiin ryhmiin sekä hoidon tarpeen muutoksiin. Taudin leviämisen merkitystä ja vaikutuksia on arvioitava erityisesti lääketieteelliseltä kannalta sen suhteen, millaisen riskin se aiheuttaa yksilöiden hengelle ja terveydelle, mutta myös heidän laajemmalle hyvinvoinnilleen ja muille palvelutarpeilleen sekä perusoikeuksien toteutumiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaan, mikäli paikallisella tasolla syntyy tai uhkaa syntyä erityistilanne, jossa taudin laaja leviäminen väestöryhmien keskuudessa muodostaa ilmeisen riskin sille alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaishyvinvoinnille sekä välillisten vaikutustensa kautta laajemmille yhteiskunnallisille haitoille, on syytä ryhtyä kohdennettuihin tehostettuihin toimenpiteisiin tämän estämiseksi.

STM on 9.2.2022 antanut kirjeen Alueellisina epidemian torjuntatoimenpiteinä käytettävien rajoitusten harkinta talvella 2022 (VN/3974/2022). Kirjeellä ministeriö on arvioinut tilannetta kansallisella tasolla ja suositellut, että alueellisessa tilanteessa harkitaan epidemian torjuntatoimina käytettävien rajoitusten purkamista. Kirjeen mukaan alueilla tehtäisiin kokonaisharkinta

käytössä olevien rajoitustoimenpiteiden ja epidemian torjuntatoimina käytettävien suositusten purkamisesta 14.2.2022 mennessä. Harkinnassa on erityisesti syytä arvioida, ovatko yleisötilaisuuksiin tartuntatautilain 58 §:n mukaisesti kohdistuvat rajoitukset sekä esimerkiksi harrastustoiminnassa käytettäviin tiloihin kohdistuvat rajoitukset eri riskiluokissa alueellisen tilanteen mukaan välttämättömiä ja oikeasuhtaisia, ja onko niistä mahdollista luopua.

Kokonaisharkinta edellyttää korostettua vaikutusarviointia sen suhteen, millaisia epidemiologisia ja lääketieteellisiä sekä palvelujärjestelmän kuormitukseen liittyviä hyötyjä toimenpiteillä on saavutettavissa, ja toisaalta millaisia taloudellisia, sosiaalisia tai sivistyksellisiä negatiivisia vaikutuksia pitkäaikaisemmiksi muodostuvat rajoitukset voivat aiheuttaa. Mikäli arviointi osoittaa, että toimenpiteillä saavutettavat hyödyt eivät ole suhteessa mahdollisiin haittoihin, tulee rajoituksia purkaa.

Kirjeen mukaan, mikäli rajoitustoimenpiteet ovat edelleen välttämättömiä, niiden tulisi olla ajallisesti, alueellisesti ja kohteisiin liittyen mahdollisimman rajattuja. Tämä mahdollistaa taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin kohdistuvien kielteisten vaikutusten jäämisen vaikutuksiltaan mahdollisimman pieniksi ja toimialojen yhdenvertaisuutta mahdollisimman vähän loukkaaviksi. Mahdollisten rajoitusten tulisi siis kohdella eri aloja tartuntojen vaikeasti hallittavan leviämisen ja vakavien seuraamusten riskiin nähden mahdollisimman yhdenvertaisesti. Näissä tilanteissa ministeriö on suositellut, että alueilla harkitaan ja arvioidaan mahdollisuudet rajoitusten asteittaiseen hallittuun purkamiseen.

STM on kehottanut erityisesti huomioimaan, että kansallisessa ohjauksessa arvioituihin riskiolosuhteisiin ja valtakunnallisten suositusten toimeenpanoon vaikuttaa myös yleinen epidemiatilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti, joten niitä on tulkittava ja sovellettava ajantasainen infektioaine sekä palvelujärjestelmän kuormitus huomioon ottaen. Vastaava vaikutus on alueellisilla muilla vaikutuksilla, joten viranomaisten yhteinen monialainen vaikutusarviointi korostuu.

Alueellisesti ja paikallisesti tulee edelleen ryhtyä kohdennettuihin tehostettuihin toimenpiteisiin, mikäli paikallisella tai alueellisella tasolla syntyy tai uhkaa syntyä tautiryppäs, jossa taudin leviäminen väestöryhmien keskuudessa muodostaa ilmeisen ja vakavan riskin sille alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaishyvinnolle. Ensisijaisesti suositellaan käytettäväksi näissä tapauksissa sellaisia tartuntojen leviämistä ehkäiseviä toimia, jotka mahdollistavat eri alojen toimintojen jatkuvuuden.

Kirjeessä STM suosittelee, että alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten ajallisia ja kohdentamiseen liittyviä haittavaikutuksia tulee arvioida, jotta haitat eivät ylitä hyötyjä. Tällöin tulee huomioida lasten ja nuorten edun ensisijaisuuden periaate. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja. Päätösten vaikuttavuutta ja muita vaikutuksia on tarkkaan seurattava, samoin kuin tietoa tilanteen kehittymisestä ja uutta tietoa virusmuunnosten ominaisuuksista sekä vaikutuksista.

Valtioneuvosto on 10.2.2022 periaatepäätöksellään STM/2022/29 kumonnut päätöksen valtakunnallisen hätäjarrumekanismiin käyttöönotosta sekä puoltanut, että STM tekee päätöksen covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian linjauksista vuonna 2022.

STM:n 17.2.2022 antaman kirjeen Uudistettujen hybridistrategian linjausten toimeenpano (VN/5163/2022) mukaan STM:n antama hybridistrategian toimintasuunnitelma on ohjannut tartuntatautilain toimeenpanosta vastaavia viranomaisia suositusten ja rajoitusten epidemiologisesti tarkoituksenmukaisessa käytössä. Epidemiatilanne ja rokotusten eteneminen edellyttävät, että hybridistrategian linjaukset uudistetaan ja aiempi toimintasuunnitelma sekä siihen perustuvat päätökset kumotaan.

Kirjeen mukaan hybridistrategian tavoite vuonna 2022 on yhteiskunnan vakauttaminen mahdollisimman avoimeksi, jälkihoidon ja jälleenrakennuksen tukeminen sekä tarkoituksenmukainen

varautuminen globaalin pandemian jatkumiseen. Ihmisten omaehtoista koronaterveyden edistämistä tuetaan rokotusten, kotitesteauksen edistämisen ja kansalaisviestinnän keinoin. Päätöksenteossa huomioidaan edelleen lapsen edun ensisijaisuuden periaate. Tilanteen niin vaatiessa epidemiatilanteen äkilliseen heikkenemiseen on pystyttävä vastaamaan tarkoituksenmukaisin keinoin.

Vakavan tautimuodon riskiryhmiin kuuluvat ovat entistä paremmin suojattuja rokotuskattavuuden kasvettua merkittävästi, jolloin terveysriskit kohdistuvat yhä pienenevään rokottamattomaan väestöön ja ihmisiin, joilla syystä tai toisesta ei ole riittävää suojaa taudilta. Korkean rokotuskattavuuden myötä myös riski sosiaali- ja terveydenhuollon ylikuormittumiselle on pienentynyt.

Oikeudellisen suojavaatimuksen painopiste on haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten oikeuksissa ja väestötasolla rokotussuojan varmistamisessa. Ensisijaista on varmistaa hoidon ja palveluiden yhdenvertainen saatavuus. Tämä edellyttää riittävän varmaa tietoa rokotuskattavuuden suojatasosta, tartuntojen leviämisen torjuntatasosta ja alueen väestön tarpeisiin vastaavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tilasta. Alueen epidemiatilanteen vakauduttua käytettävät valtuudet vastaavat tavanomaista yleisvaarallisten tartuntatautien torjuntaa ja vain välttämättömien torjuntatoimien tehostamista paikallisissa erityistilanteissa ja -kohteissa.

STM on tehnyt päätöksen covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian linjauksista vuonna 2022 ja ohjannut annetulla kirjeellä niiden toimeenpanoon. Kirjeen mukaan uusien linjausten toimeenpano alkaa välittömästi ja ne ovat voimassa toistaiseksi.

Epidemiantorjunta perustuu jatkossa ensisijaisesti ihmisten omaehtoisen terveysturvallisen toimintatavan tukemiseen, tartuntojen vakavien seurausten ehkäisemiseen rokotuksin ja vain välttämättömiltä ja rajatuilta osin tilapäiseen sääntelyyn covid-19-epidemian torjunnan erityisvaltuuksilla.

Uudistettujen hybridistrategian linjauksien mukaisesti luovutaan epidemian torjunnan laajamittaisista toimista tautitilanteen vakauduttua. Testaus- ja jäljitysstrategian mukaisesti kohdennettu ja yksilön oikeudet huomioiva testaus- ja jäljitystoiminta sekä hoidon turvaaminen ovat kulmakiviä alueelliselle toiminnalle.

Jatkossa tartuntatautilannetta seurataan ja mahdolliset tartuntaryypät rajataan tartuntatautilain mukaisin perustoimivaltuuksin (testausstrategian mukainen testaus ja vaikuttavasti kohdennettu jäljitystoiminta sekä välttämättömissä kohteissa ja tilanteissa karanteeni- ja eristystoimenpiteet sekä kohdennettu informaatio-ohjaus) paikallisten viranomaisten toimesta nopeasti, kohdennetusti ja tehokkaasti. Erityisesti suojataan haavoittuvassa asemassa olevia. Yksilötasolla korostuu paikallinen ja kohdennettu hoidon turvaaminen sekä haavoittuvassa asemassa olevien suojaaminen – myös yksilötason testaus-, jäljitys- ja – karanteeni/eristystoimin.

Mikäli yksilö- tai väestötason rajoitustoimenpiteet ovat erityistilanteissa välttämättömiä, niiden tulisi olla mahdollisimman rajattuja niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin alueeltaankin. Rajoitusten tulisi myös kohdella eri aloja tartuntojen vaikeasti hallittavan leviämisen ja vakavien seuraamusten riskiin nähden mahdollisimman yhdenvertaisesti.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos julkaisi hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 9.2.2022.

THL:n tuottaman keskeisen koronaepidemian seurantatiedon mukaan Suomessa oli keskiviikkona 9.2.2022 erikoissairaanhoidossa yhteensä 347 potilasta, joista 30 oli teho-osastoilla. Tehohoidossa olevien potilaiden määrä on edeltävien viikkojen aikana ollut laskussa, mutta vuodeosastoilla hoidettavana olevien määrä on hieman noussut.

Ajantasaisen rokotuskattavuustilaston perusteella 18 vuotta täyttäneessä väestössä Suomessa on 22.2.2022 ensimmäisen annoksen saaneita 88,7 %, toisen annoksen saaneita 86,2 % ja kolmannen annoksen saaneita 60,3 %. THL raportoi päivittäin tietoa rokotusten etenemisestä verkkosivuillaan (https://www.thl.fi/episeuranta/rokotukset/koronarokotusten_edistyminen.html). Rokotuskattavuuksissa on alueellisia eroja, jotka osin johtuvat väestön erilaisesta ikärakenteesta. Rokotuskattavuus on nuorilla ja nuorilla aikuisilla muuta väestöä alhaisempi.

Kahden viimeksi kuluneen viikon aikana (24.1.–6.2.2022) uusia koronatartuntoja ilmaantui Suomessa 1530 sataatuhatta asukasta kohden, kun edellisten kahden viikon aikana (10.1.–23.1.2022) ilmaantuvuus oli 1994 sataatuhatta asukasta kohden. Useilla alueilla on jouduttu luopumaan laajasta testaamisesta, jolloin tarkkaa tietoa todellisista tartuntojen määrästä ei ole enää mahdollista saada.

Joulukuussa 2021 covid-19-viruksen omikronmuunnos levisi nopeasti ja on tällä hetkellä valtavirus maailmanlaajuisesti. Omikronmuunnos leviää aikaisempia muunnoksia merkittävästi nopeammin, mikä selittää tartuntojen nopeaa nousua myös Suomessa. Omikronmuunnos vaikuttaa aiheuttavan myös aiempaa lievemmän taudinkuvan, sillä tehohoidon kuormitus ei ole kasvanut tartuntojen kasvun myötä viimeisen kuukauden aikana.

Rokotukset suojaavat erittäin hyvin ikääntyneitä sekä niitä vakavalle taudille alttiita, joiden sairastumisen riski on korkein. Rokotukset antavat suojan vakavalta taudilta myös omikronmuunnoksen osalta. Erytisesti rokottamattomilla nuorilla ja aikuisilla covid-19-tapausten ilmaantuvuus on korkea.

Epidemiatilanne Lapin maakunnan alueella ja saadut lääketieteelliset asiantuntija-arviot

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueella tartuntojen määrä lähti voimakkaaseen nousuun joulukuun 2021 puolivälissä, eikä nousu ole

vielä taittunut. Tartuntojen jäljityksestä on pääsääntöisesti luovuttu ja eristys- ja karanteenipäätöksiä ei enää säännönmukaisesti tehdä.

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueella THL:n raportoima ilmaantuvuus viimeisen 14 vuorokauden (24.1.–6.2.2022) ajalta oli 100 000 henkilöä kohden 1360. Rokotuskattavuus vähintään kaksi rokoteannosta saaneiden yli 18-vuotiaiden osalta oli 86 % (9.2.2022).

Antamassaan asiantuntija-arviossa 23.2.2022 Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri toteaa, että epidemiatilanne sairaanhoitopiirissä heikkenee koko ajan. Koronatestauskapasiteetti ei enää riitä vastaamaan kasvaneeseen kysyntään. Positiivisten osuus testatuista on noussut 45 %:iin, mikä kertoo siitä, että todellinen tartuntojen määrä on huomattavasti suurempi kuin tilastoidut tartunnat.

Erikoissairaanhoidon vuodeosastolla oli 21.2.2022 yhdeksän covid-19-positiivista potilasta, joista ensisijaisesti koronavirusinfektion vuoksi hoitoa sai seitsemän potilasta ja joista kahdella koronavirus oli sivulöydös. 21.2.2022 keskussairaalan teho-osastolla oli yksi koronaviruspotilas. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueen perusterveydenhuollon vuodeosastoilla (pois lukien Simon kunnan potilaat) raportoitiin 21.2.2022 olleen 24 covid-19-positiivista potilasta. Näistä 16 sai hoitoa ensisijaisesti koronavirusinfektion vuoksi ja kahdeksalla covid-19 oli sivulöydös. Sairaalahoidon tarve on kasvanut edellisviikosta 30 %. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöllä on ollut paljon poissaoloja, mikä on hankaloittanut palveluiden järjestämistä. Sairaanhoitopiiri on arvioinut, että sairaalahoidon kuormitus tulee vielä kasvamaan lähiviikkoina. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri yhdessä alueen kuntien tartuntatautilääkärien kanssa on esittänyt, että tartuntatautilain 58 d §:n mukaiselle tilojen käyttöä koskevan määräyksen jatkamiselle on perusteet ja että ilman kyseistä määräystä epidemiatilanne voi heikentyä nykyistä nopeammin.

Lapin sairaanhoitopiirin alueella tartuntojen määrä on pysynyt melko tasaisesti korkealla tasolla jo useita viikkoja. Sairaanhoitopiirin

alueella tehdään paljon koronatestejä väestömäärään suhteutettuna. Myös Lapin sairaanhoitopiirin alueella on suurelta osin luovuttu jäljitystoiminnasta, eikä karanteeni- tai eristämispäätöksiä pääsääntöisesti enää tehdä.

Lapin sairaanhoitopiirin alueella THL:n raportoima ilmaantuvuus viimeisen 14 vuorokauden (24.1.–6.2.2022) ajalta oli 100 000 henkilöä kohden 1895. Rokotuskattavuus vähintään kaksi rokoteannosta saaneiden yli 18-vuotiaiden osalta oli 87 % (9.2.2022).

23.2.2022 erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla oli kuusi potilasta hoidettavana koronavirusinfektion vuoksi. Tehohoidon kuormitus on pysynyt vakaana jo useita viikkoja. 23.2.2022 keskussairaalan teho-osastolla oli kaksi potilasta hoidettavana koronavirusinfektion vuoksi. Lapin sairaanhoitopiirin alueella perusterveydenhuollon vuodeosastoilla raportoitiin 23.2.2022 olleen kolme potilasta hoidossa koronavirusinfektion vuoksi.

Ilmaantuvuus on edelleen korkealla tasolla, mutta kasvua ei viimeisten viikkojen aikana ole enää nähty. Erikoissairaanhoidon kuormitus on pysynyt oleellisesti ennallaan joulukuusta 2021 lähtien.

Lapin sairaanhoitopiirin 23.2.2022 antaman asiantuntija-arvion mukaan tartuntatautilain 58 d §:n mukaisella määräyksellä ei voida täysin estää koronatartuntojen leviämistä, mutta tartuntoja voidaan jonkin verran vähentää.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ehkäistä tartuntatautien leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Valtioneuvosto 10.2.2022 kumonnut päätöksen valtakunnallisen hätäjarrumekanismiin käyttöönotosta. STM:n 17.2.2022 antaman kirjeen mukaan epidemiantorjunta perustuu jatkossa ensisijaisesti

ihmisten omaehtoisen terveysturvallisen toimintatavan tukemiseen, tartuntojen vakavien seurausten ehkäisemiseen rokotuksin ja vain välttämättömiltä ja rajatuilta osin tilapäiseen sääntelyyn covid-19-epidemian torjunnan erityisvaltuuksilla. Mikäli yksilö- tai väestötason rajoitustoimenpiteet ovat erityistilanteissa välttämättömiä, niiden tulisi olla mahdollisimman rajattuja niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin alueeltaankin. Rajoitusten tulisi myös kohdella eri aloja tartuntojen vaikeasti hallittavan leviämisen ja vakavien seuraamusten riskiin nähden mahdollisimman yhdenvertaisesti.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa. Kansallisessa ohjauksessa arvioituihin riskiolosuhteisiin ja valtakunnallisten suositusten toimeenpanoon vaikuttaa myös yleinen epidemiatilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti, joten ohjausta on tulkittava ja sovellettava ajantasainen infektioaine huomioon ottaen.

Tartuntatautilain 58 d §:n mukainen päätös saadaan tehdä, jos tartuntatautilain 58 c §:n ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos se covid-19-epidemia leviämisen estämiseksi on välttämätöntä. Lisäksi edellytyksenä on, että kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Aluehallintoviraston toimialueen molempien sairaanhoitopiirien alueella tartuntoja on edelleen runsaasti ja niiden jäljittämisestä on pääsääntöisesti jouduttu luopumaan. Lapin sairaanhoitopiirin alueella erikoissairaalahoidon kuormitus on pysynyt oleellisesti ennallaan jo useiden viikkojen ajan. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä sairaalahoidon kuormitus on kasvanut, ja lisäksi Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueella henkilökunnan sairauspoissaolot vaikeuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamista.

Aluehallintovirasto toteaa, että rajoitusten välttämättömyyden arvioinnissa tulee nykyisessä epidemiatilanteessa antaa painoarvoa etenkin sille, millaisen kuormituksen sairaanhoidolle epidemiatilanne aiheuttaa. Vaikka tapausmäärät ovat alueen molempien sairaanhoitopiirien alueella edelleen korkeita, ei nousu ole heijastunut odotetulla tavalla sairaalahoidon kuormitukseen. Tehohoitoon on jouduttu turvautumaan vähäisissä määrin viime viikkojen aikana. Rokotuskattavuus on edelleen noussut, ja myös kolmansia rokoteannoksia on otettu Lapin maakunnan alueella runsaasti. Omikronmuunnos aiheuttaa pääsääntöisesti aiempia variantteja lievemmän oirekuvan, ja rokotteet antavat edelleen hyvän suojan vakavia tautimuotoja vastaan.

Edellä todettujen seikkojen johdosta tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset ja muut jo tehdyt toimet eivät ole olleet riittäviä estämään epidemian leviämistä. Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset edellytykset täyttyvät edelleen koko Lapin maakunnan alueella. Sairalahoidon kuormitus uhkaa ihmisten palveluiden oikea-aikaista saatavuutta ja saavutettavuutta. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tartuntatautilain 58 d §:n mukainen rajoitustoimenpide on siten edelleen välttämätön riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi koko Lapin maakunnan alueella.

Päätös perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on yhteensovitettuna huomioitu alueelta saadut asiantuntijanäkemykset, THL:n ajankohtaiset tilastot taudin ilmaantuvuudesta, sairaalakuormituksesta ja rokotekattavuudesta sekä alueen erityispiirteet, STM:n ohjaus ja lainsäädäntö.

Aluehallintoviraston arvion mukaan nyt asetettaville rajoituksille on hyväksyttävät perusteet. Aluehallintovirasto toteaa, että tällä kohdistetulla päätöksellä perusoikeuksia rajoitetaan suhteellisuus- ja välttämättömyysperiaatteen mukaisesti niin vähän kuin se on mahdollista alueelliseen epidemian tilannearvioon perustuen. Tartuntatautilain 58 d §:n mukaisella päätöksellä ei rajoiteta perusoikeuksia, kuten elinkeinonharjoittamis- ja

kokoontumisvapautta, vaan sillä mahdollistetaan näiden oikeuksien toteutuminen terveysturvallisesti.

Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen. Aluehallintovirasto toteaa, että päätöksellä rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin saadun ohjauksen ja asiantuntija-arvioiden perusteella on oikea-aikaista, oikeasuhtaista ja vaikuttavaa epidemian leviämisen estämiseksi ja terveydenhuollon toimintakyvyn turvaamiseksi. Päätöksen hyödyt on arvioitu sen haittoja suuremmiksi.

Aluehallintovirasto on hyödyntänyt THL:n 1.10.2021 julkaistua ja 7.1.2022 päivitettyä riskipotentialin arviointitaulukkoa tartuntariskin tilanteiden ja ympäristöiden tunnistamisessa. Koska arviointitaulukko ei kuitenkaan pyri olemaan kaiken kattava, vaan suuntaa antava, päätöstä ei kohdisteta taulukossa eriteltyihin esimerkkeihin.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemian aikana on painotettu lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten viimesijaisuutta. Tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen tilojen käyttöä koskevan velvoitteen asettaminen laajasti koskemaan myös sellaisia tiloja, joissa järjestetään esimerkiksi lasten ja nuorten harrastustoimintaa, on vaikea epidemiatilanne huomioon ottaen perusteltua. Määräys ei estä lasten harrastamista, vaan tukee sen terveysturvallista toteuttamista. Päätökseen ei siten ole perusteltua tehdä ikäryhmäkohtaisia rajoituksia, vaan sen voidaan arvioida olevan kokonaisuutena välttämätön ja yhdenvertainen.

Kuntien tekemillä päätöksillä on paikallisen tilanteen vaatiessa mahdollista tiukentaa tai täydentää aluehallintoviraston määrittämiä rajoituksia. Mikäli epidemiologinen tilanne Lapin aluehallintoviraston toimialueella tai valtakunnallinen arvio rajoitusten tarpeesta olennaisesti muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä päätöstä uudelleen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa lakimies Annina Jauhojärvi, puhelin 0295 017 020 ja aluehallintolääkäri Sari Kemppainen, puhelin 0295 017 350.

Ylijohtaja

Kaisa Ainasoja

Aluehallintoylilääkäri

Sari Kemppainen

Liitteet

Luettelo Lapin maakunnan alueen kunnista

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lapin aluehallintovirastossa 31.3.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisääntöä katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Alueen kunnat ja kuntayhtymät

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Lapin poliisilaitos

Lapin pelastuslaitos

Saamelaiskäräjät

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Lapin kauppakamari

Lapin yrittäjät ry

Lapin ELY-keskus

Päätös on maksuton.

Tämä asiakirja LAAVI/325/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAAVI/325/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kemppainen Sari 24.02.2022 13:29

Ratkaisija Ainasoja Kaisa 24.02.2022 13:30